Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 26. septembra 2024[1]

Vec C-393/23

Athenian Brewery SA,
Heineken NV
proti
Macedonian Thrace Brewery SA

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v občianskych a obchodných veciach – Právomoc v občianskych a obchodných veciach – Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 – Osobitná právomoc – Článok 8 bod 1 – Viacero žalovaných – Úzka súvislosť – Článok 102 ZFEÚ – Pojem ‚podnik' – Materská a dcérska spoločnosť – Porušenie zo strany dcérskej spoločnosti – Domnienka rozhodujúceho vplyvu materskej spoločnosti – Spoločná a nerozdielna zodpovednosť – Rozhodnutie vnútroštátneho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže – ‚Follow-on' žaloby o náhradu škody"

I. Úvod

1. Môže ten, kto je poškodený porušením pravidiel hospodárskej súťaže, žalovať spoločnosť, ktorá sa dopustila tohto porušenia, v sídle jej materskej spoločnosti v inom členskom štáte? To je podstatou otázky, ktorá je základom prejednávaného návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

2. Súdny dvor tým dostáva príležitosť ďalej rozvinúť svoju judikatúru týkajúcu sa rozsahu osobitnej právomoci na základe vzájomnej vecnej súvislosti podľa článku 8 bodu 1 nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej len „nariadenie Brusel Ia")[2] v kontexte žalôb o náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže (*private enforcement*). Vo veci CDC Hydrogen Peroxide[3] Súdny dvor už rozhodol, že táto osobitná právomoc umožňuje žalovať viacero účastníkov kartelu porušujúceho článok 101 ZFEÚ v mieste bydliska jedného z nich, ak ich účasť bola predtým záväzne potvrdená v rozhodnutí Komisie (tzv. „follow-on" žaloby o náhradu škody).

[1] Jazyk prednesu: nemčina.

[2] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 12. decembra 2012 (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1).

[3] Rozsudok z 21. mája 2015 (C-352/13, EU:C:2015:335).

3. Na rozdiel od vyššie uvedeného v prejednávanej veci ide o to, či (dcérska) spoločnosť, ktorá podľa rozhodnutia vnútroštátneho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže zneužila svoje dominantné postavenie v zmysle článku 102 ZFEÚ, môže byť žalovaná spolu so svojou materskou spoločnosťou v mieste sídla materskej spoločnosti, ktoré sa nachádza v inom členskom štáte (v tomto prípade v Holandsku) ako sídlo dcérskej spoločnosti (v tomto prípade v Grécku).

4. V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd pýta, do akej miery má judikatúra týkajúca sa pojmu podnik v zmysle článkov 101 a 102 ZFEÚ a pripísania zodpovednosti v rámci hospodárskej jednotky vplyv na rozdelenie právomoci podľa článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia. V tejto judikatúre Súdny dvor totiž uznal vyvrátiteľnú domnienku, že materská spoločnosť má rozhodujúci vplyv na hospodársku činnosť dcérskej spoločnosti, ak vlastní (takmer) 100 % podiel na základnom imaní dcérskej spoločnosti (ďalej len „domnienka kontroly“), takže jej možno pripísať porušenie a môže zaň niesť spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť. [4]

II. Právny rámec

A. Nariadenie Brusel Ia

5. Odôvodnenia 15, 16 a 21 nariadenia Brusel Ia znejú:

„(15) Normy právomoci by mali byť ľahko predvídateľné a vychádzať zo zásady, že právomoc sa všeobecne zakladá podľa bydliska žalovaného. Právomoc založená na tomto kritériu by mala byť vždy k dispozícii, okrem určitých presne vymedzených situácií, keď predmet sporu alebo zmluvná voľnosť účastníkov odôvodňuje iný hraničný ukazovateľ. Bydlisko právnickej osoby treba definovať osobitne, aby boli spoločné pravidlá prehľadnejšie a vyhlo sa konfliktu právomoci.

(16) Okrem bydliska žalovaného musia byť k dispozícii aj alternatívne kritériá právomoci založené na úzkej väzbe medzi súdom a žalobou alebo na účely uľahčenia efektívneho riadneho výkonu súdnictva. Existencia takejto úzkej väzby by mala zaručiť právnu istotu a vylúčiť, že osoba by bola žalovaná na súde členského štátu, s čím [čo – *neoficiálny preklad*] nemohla rozumne predvídať. Je to dôležité predovšetkým v prípade sporov týkajúcich sa mimozmluvných záväzkov vyplývajúcich z porušenia práva na súkromie a práva na ochranu osobnosti vrátane poškodzovania dobrého mena.

…

(21) V záujme harmonického výkonu súdnictva je potrebné minimalizovať možnosť súbežných konaní a zaručiť, že sa v rôznych členských štátoch nevydajú nezlučiteľné rozsudky. Mal by existovať jasný a účinný spôsob na riešenie prípadov prekážky začatej veci a súvisiacich vecí, ako aj na odstránenie problémov, ktoré vyplývajú z rozdielneho určovania času, kedy sa začalo konanie, v právnych poriadkoch jednotlivých štátov. Na účely tohto nariadenia by sa mal tento čas definovať osobitne.“

[4] Ustálená judikatúra od rozsudku z 10. septembra 2009, Akzo Nobel a i./Komisia (C-97/08 P, EU:C:2009:536, bod 54 a nasl.).

6. Článok 4 ods. 1 nariadenia Brusel Ia znie:

„1. Ak nie je v tomto nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu.“

7. Článok 5 ods. 1 nariadenia Brusel Ia znie:

„Osoby s bydliskom na území členského štátu možno žalovať na súdoch iného členského štátu len na základe kritérií upravených v oddieloch 2 až 7 tejto kapitoly.“

8. Článok 8 bod 1 nariadenia Brusel Ia upravuje osobitnú medzinárodnú právomoc:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno tiež žalovať:

1. ak ide o jedného z viacerých žalovaných, na súde podľa bydliska ktoréhokoľvek zo žalovaných za predpokladu, že nároky sú navzájom tak súvisiace, že je vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach;

…“

B. Nariadenie č. 1/2003

9. Článok 16 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1/2003 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 [ES] [5] znie:

„Keď vnútroštátne súdy rozhodujú o dohodách, rozhodnutiach alebo postupoch podľa článku 81 alebo článku 82 Zmluvy, ktoré sú už predmetom rozhodnutia Komisie, nemôžu prijať rozhodnutia, ktoré sú v rozpore s rozhodnutím prijatým Komisiou. Musia sa vyhnúť takým rozhodnutiam, ktoré by boli v rozpore s rozhodnutím, o ktorom uvažuje Komisia v postupe, ktorý iniciovala. Na tento účel môžu vnútroštátne súdy posúdiť, či je nevyhnutné zastaviť príslušný postup. Táto povinnosť nemá vplyv na práva a povinnosti podľa článku 234 Zmluvy.“

C. Smernica 2014/104

10. V článku 2 bodoch 2 a 3 smernice 2014/104/EÚ o určitých pravidlách upravujúcich žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie [6] sú vymedzené pojmy „porušiteľ“ a „vnútroštátne právo hospodárskej súťaže“ takto:

„Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

…

2. ‚porušiteľ‘ je podnik alebo združenie podnikov, ktoré sa dopustili porušenia práva hospodárskej súťaže;

[5] Nariadenie Rady zo 16. decembra 2002 (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205).

[6] Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 26. novembra 2014 (Ú. v. EÚ L 349, 2014, s. 1).

3. ‚vnútroštátne právo hospodárskej súťaže' sú ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré prevažne sledujú rovnaké ciele ako články 101 a 102 ZFEÚ a ktoré sa uplatňujú v tom istom prípade a súbežne s právom hospodárskej súťaže Únie v zmysle článku 3 ods. 1 nariadenia (ES) č. 1/2003 s výnimkou ustanovení vnútroštátneho práva, ktorými sa fyzickým osobám ukladajú trestné sankcie; to neplatí, ak sú takéto trestné sankcie prostriedkom, ktorým sa presadzujú pravidlá hospodárskej súťaže vzťahujúce sa na podniky;

…“

11. Článok 3 ods. 1 smernice 2014/104 sa týka práva na úplnú náhradu škody:

„Členské štáty zabezpečia, aby každá fyzická alebo právnická osoba, ktorá utrpela škodu spôsobenú porušením práva hospodárskej súťaže, mala možnosť domáhať sa úplnej náhrady tejto škody a získať ju.“

12. Článok 9 smernice 2014/104 sa týka účinkov rozhodnutí vnútroštátnych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby sa porušenie práva hospodárskej súťaže konštatované v konečnom rozhodnutí vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže alebo preskúmacieho súdu považovalo za nevyvrátiteľne preukázané na účely žalôb o náhradu škody podaných na ich vnútroštátne súdy podľa článku 101 alebo 102 ZFEÚ alebo podľa vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže.

2. Členské štáty zabezpečia, aby v prípade konečného rozhodnutia uvedeného v odseku 1 v inom členskom štáte mohlo byť toto konečné rozhodnutie predložené pred vnútroštátnymi súdmi v súlade s vnútroštátnym právom aspoň ako dôkaz *prima facie* skutočnosti, že došlo k porušeniu práva hospodárskej súťaže, a aby sa podľa potreby mohlo posudzovať spolu s akýmkoľvek ďalším dôkazom predloženým účastníkmi.

3. Týmto článkom nie sú dotknuté práva a povinnosti [práva a povinnosti vnútroštátnych súdov – *neoficiálny preklad*] podľa článku 267 ZFEÚ.“

III. Skutkový stav a návrh na začatie prejudiciálneho konania

13. Účastníkmi konania vo veci samej sú na jednej strane Macedonian Thrace Brewery SA (ďalej len „MTB“) a na druhej strane Athenian Brewery SA (ďalej len „AB“) a jej zastrešujúca materská spoločnosť (ďalšej úrovne) Heineken NV (ďalej len „Heineken“). Heineken má sídlo v Holandsku, zatiaľ čo AB má sídlo v Grécku. MTB však chce, aby tak AB, ako aj Heineken na holandských súdoch spoločne a nerozdielne zodpovedali za škodu, ktorú podľa jej argumentácie utrpela okrem iného v dôsledku porušenia článku 102 ZFEÚ, ktorého sa AB dopustila na gréckom trhu s pivom.

14. MTB je pivovar so sídlom v Grécku pôsobiaci na gréckom trhu s pivom. AB je súčasťou skupiny Heineken a tiež pôsobí v Grécku. Hoci Heineken určuje stratégiu a ciele skupiny Heineken, sama nevykonáva v Grécku žiadnu prevádzkovú činnosť. V období, ktoré je relevantné pre toto konanie, Heineken nepriamo vlastnila približne 98,8 %-ný podiel na základnom imaní spoločnosti AB.

15. Rozhodnutím z 19. septembra 2014 grécky orgán na ochranu hospodárskej súťaže konštatoval, že AB zneužívala svoje dominantné postavenie na gréckom trhu s pivom v období od septembra 1998 do 14. septembra 2014 a že toto konanie predstavovalo jediné a pokračujúce porušenie článku 102 ZFEÚ a článku 2 gréckeho zákona o hospodárskej súťaži.

16. Je pravda, že MTB požiadala grécky orgán na ochranu hospodárskej súťaže, aby do vyšetrovania zahrnul aj spoločnosť Heineken. Grécky orgán na ochranu hospodárskej súťaže však vo svojom rozhodnutí uviedol, že na to nevidí dôvod. Okrem iného uviedol, že nie je preukázaná priama účasť spoločnosti Heineken na zistených porušeniach ani neexistujú osobitné okolnosti, ktoré by nevyhnutne viedli k domnienke, že Heineken mala na spoločnosť AB rozhodujúci vplyv. K domnienke kontroly sa nevyjadril.

17. MTB sa obrátila na Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame, Holandsko) s návrhom na určenie, že Heineken a AB sú spoločne a nerozdielne zodpovedné za uvedené porušenie na gréckom trhu s pivom, a preto sú spoločne a nerozdielne povinné nahradiť MTB celú škodu, ktorú utrpela v dôsledku tohto porušenia. Heineken a AB incidenčne navrhli, aby Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame) vyhlásil, že nemá právomoc rozhodnúť o žalobe proti spoločnosti AB. Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame) vyhovel tomuto návrhu a vyhlásil, že nemá právomoc rozhodnúť o žalobe proti spoločnosti AB.

18. Gerechtshof Amsterdam (Odvolací súd Amsterdam) zrušil rozsudok Rechtbank Amsterdam (súd v Amsterdame) v odvolacom konaní a incidenčný návrh zamietol. Heineken a AB následne podali kasačnú sťažnosť na vnútroštátny súd, ktorým je Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko).

19. Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd) prerušil konanie a prostredníctvom prejudiciálneho konania položil Súdnemu dvoru dve prejudiciálne otázky podľa článku 267 ZFEÚ:

1. Musí súd v mieste sídla materskej spoločnosti pri skúmaní svojej právomoci podľa článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia v situácii, akou je situácia v konaní vo veci samej, vo vzťahu k dcérskej spoločnosti so sídlom v inom členskom štáte v rámci skúmania požiadavky úzkej súvislosti stanovenej v tomto ustanovení použiť domnienku rozhodujúceho vplyvu materskej spoločnosti na hospodársku činnosť dcérskej spoločnosti, ktorá je predmetom sporu, uznanú hmotným právom hospodárskej súťaže?

2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku: Ako sa potom má v tejto súvislosti konkretizovať kritérium formulované v rozsudkoch Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37), a Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449)? Pokiaľ sa popiera existencia rozhodujúceho vplyvu materskej spoločnosti na hospodársku činnosť dcérskej spoločnosti, postačí v tomto prípade na domnienku existencie právomoci podľa článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia vo vzťahu k tejto dcérskej spoločnosti zistenie, že nemožno vopred považovať za vylúčené, že takýto rozhodujúci vplyv existoval?

IV. Právne posúdenie

20. Vnútroštátny súd sa pýta, či sa preskúmanie medzinárodnej právomoci podľa článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia má zakladať na domnienke kontroly uznanej v práve hospodárskej súťaže, ako je vysvetlené v bode 4 vyššie, podľa ktorej sa vyvrátiteľne predpokladá, že materská spoločnosť má rozhodujúci vplyv na hospodársku činnosť dcérskej spoločnosti, ak vlastní (takmer) 100 %-ný

podiel na základnom imaní tejto dcérskej spoločnosti. V prípade kladnej odpovede na túto otázku by tento súd navyše chcel vedieť, aké kritérium preskúmania sa použije, ak žalovaný popiera existenciu rozhodujúceho vplyvu materskej spoločnosti na hospodársku činnosť dcérskej spoločnosti.

21. Tieto otázky vznikajú v rámci konania vo veci samej, lebo holandské súdy majú podľa článku 4 ods. 1 nariadenia Brusel Ia všeobecnú právomoc len voči spoločnosti Heineken, ktorá má sídlo v Holandsku, ale nie voči spoločnosti AB, ktorá má sídlo v Grécku. AB však môže byť žalovaná spoločne so spoločnosťou Heineken v Holandsku, ak sú nároky proti spoločnostiam Heineken a AB navzájom úzko „súvisiace“ v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia. Vnútroštátny súd si preto kladie otázku, do akej miery možno domnienku kontroly založenú na skutočnosti, že Heineken vlastní takmer 100 %-ný podiel na základnom imaní spoločnosti AB, použiť na účely odôvodnenia takejto úzkej súvislosti.

22. V podstate teda ide o otázku, či a v akom rozsahu by sa pri určovaní medzinárodnej právomoci mala zohľadniť domnienka kontroly a v akom rozsahu sa má skúmať, či táto domnienka bola vyvrátená (pozri v tejto súvislosti časti B a C).

23. Na účely preskúmania možných účinkov domnienky kontroly na výklad článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia je potrebné najprv stručne vysvetliť jeho zmysel a účel, ako aj jeho funkciu v práve Únie v oblasti hospodárskej súťaže (pozri v tejto súvislosti časť A).

A. Pojem podnik, „hospodárska jednotka“ a vyvrátiteľná domnienka kontroly podľa článkov 101 a 102 ZFEÚ

24. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že pojem „podnik“, t. j. osoba porušiteľa podľa článkov 101 a 102 ZFEÚ, označuje „hospodársku jednotku“, ktorá môže pozostávať z viacerých fyzických alebo právnických osôb. [7]

25. Ak takáto hospodárska jednotka porušuje pravidlá Únie v oblasti hospodárskej súťaže, podľa zásady osobnej zodpovednosti za toto porušenie aj zodpovedá. [8] Takéto porušenie sa však musí pripísať osobe, ktorej možno uložiť pokuty alebo proti ktorej možno podať žaloby o náhradu škody. Preto uplatnenie pojmu „podnik“, resp. „hospodárska jednotka“ môže založiť spoločnú a nerozdielnu zodpovednosť fyzických alebo právnických osôb, ktoré tvoria hospodársku jednotku v čase, keď došlo k porušeniu. [9]

26. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že právne odlišné osoby organizované vo forme skupiny tvoria jeden a ten istý podnik, ak neurčujú svoje správanie na predmetnom trhu samostatne, ale najmä vzhľadom na hospodárske, organizačné a právne väzby, ktoré ich spájajú s materskou spoločnosťou, podliehajú na tento účel účinkom skutočného uplatňovania rozhodujúceho vplyvu tejto riadiacej jednotky. [10]

7 Pozri rozsudky z 12. mája 2022, Servizio Elettrico Nazionale a i. (C-377/20, EU:C:2022:379, bod 105); z 27. apríla 2017, Akzo Nobel a i./Komisia (C-516/15 P, EU:C:2017:314, bod 48), a z 10. septembra 2009, Akzo Nobel a i./Komisia (C-97/08 P, EU:C:2009:536, bod 55).

8 Rozsudok z 12. mája 2022, Servizio Elettrico Nazionale a i. (C-377/20, EU:C:2022:379, bod 106 a tam citovaná judikatúra).

9 Pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2021, Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800, bod 44 a nasl.), a z 12. mája 2022, Servizio Elettrico Nazionale a i. (C-377/20, EU:C:2022:379, bod 107).

10 Pozri rozsudok z 12. mája 2022, Servizio Elettrico Nazionale a i. (C-377/20, EU:C:2022:379, bod 108 a tam citovaná judikatúra).

27. Domnienka kontroly uvedená v bode 4 vyššie sa týka prípadu, v ktorom možno (vyvrátiteľne) predpokladať skutočné uplatňovanie rozhodujúceho vplyvu materskou spoločnosťou, ktorá *priamo* alebo *nepriamo* vlastní (takmer) celé základné imanie dcérskej spoločnosti.[11] Táto domnienka sa preto uplatňuje nielen v priamom vzťahu medzi materskou a dcérskou spoločnosťou, ale aj – ako v prejednávanej veci – v nepriamom vzťahu medzi zastrešujúcou materskou spoločnosťou (ďalšej úrovne) a dcérskou spoločnosťou (ďalšej úrovne).[12] Ďalej preto budem hovoriť len o materskej a dcérskej spoločnosti.

28. Ako Komisia správne uviedla, táto domnienka kontroly sa musí v súlade s judikatúrou vzťahovať nielen na vykonávanie pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže Komisiou a orgánmi členských štátov (*public enforcement*), ale aj na žaloby o náhradu škody pre porušenie týchto pravidiel (*private enforcement*). Obe tvoria neoddeliteľnú súčasť systému uplatňovania pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže.[13] Pojem „podnik“ v článkoch 101 a 102 ZFEÚ sa má v tejto súvislosti vykladať jednotne.[14] Pre domnienku kontroly, ktorá bola sformulovaná judikatúrou v rámci pojmu podnik, nemôže platiť nič iné.

29. Materská spoločnosť môže vyvrátiť domnienku kontroly tým, že preukáže, že dcérskej spoločnosti počas porušovania nedávala pokyny ani sa priamo či nepriamo nepodieľala na rozhodnutiach dcérskej spoločnosti týkajúcich sa dotknutej hospodárskej činnosti.[15]

30. Ak sa naopak domnienka kontroly neuplatní, orgán na ochranu hospodárskej súťaže alebo žalobca musia preukázať, že materská spoločnosť skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na hospodársku činnosť dcérskej spoločnosti počas porušovania, a to najmä vydávaním pokynov.[16]

31. Táto domnienka teda prenáša dôkazné bremeno v prospech poškodeného, ktorý sa domáha náhrady škody, a v neprospech žalovanej materskej spoločnosti.[17] Zjednodušuje presadzovanie práv poškodeného a tým zároveň zvyšuje vymožiteľnosť pravidiel Únie v oblasti hospodárskej súťaže. Žaloby o náhradu škody totiž tiež pomáhajú odrádzať podniky od protisúťažného správania, a tak prispievajú k zachovaniu účinnej hospodárskej súťaže v Únii.[18]

32. Teraz preskúmam, či a v akom rozsahu je domnienka kontroly relevantná pre výklad článku 8 nariadenia Brusel Ia (prvá prejudiciálna otázka).

[11] Rozsudok z 12. mája 2022, Servizio Elettrico Nazionale a i. (C-377/20, EU:C:2022:379, body 109 a 110 a tam citovaná judikatúra).

[12] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. januára 2011, General Química a i./Komisia (C-90/09 P, EU:C:2011:21, bod 86 a nasl.).

[13] Pozri rozsudky zo 14. marca 2019, Skanska Industrial Solutions a i. (C-724/17, EU:C:2019:204, bod 45), a zo 6. októbra 2021, Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800, bod 37).

[14] Pozri rozsudky zo 14. marca 2019, Skanska Industrial Solutions a i. (C-724/17, EU:C:2019:204, bod 47), a zo 6. októbra 2021, Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800, bod 38); v tomto zmysle aj návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Emiliou vo veci MOL (C-425/22, EU:C:2024:131, bod 65).

[15] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. mája 2022, Servizio Elettrico Nazionale a i. (C-377/20, EU:C:2022:379, bod 112). Pokiaľ ide o vyvrátiteľnosť tejto domnienky, pozri tiež rozsudok z 8. mája 2013, Eni/Komisia (C-508/11 P, EU:C:2013:289, bod 47 a citovaná judikatúra).

[16] Rozsudok z 25. marca 2021, Deutsche Telekom/Komisia (C-152/19 P, EU:C:2021:238, bod 74 a nasl.).

[17] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. mája 2022, Servizio Elettrico Nazionale a i. (C-377/20, EU:C:2022:379, body 114 a 123).

[18] Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 6. októbra 2021, Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800, body 35 a 36 a citovaná judikatúra).

B. O prvej otázke: Vplyv domnienky kontroly na uplatňovanie článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia

1. Pojem „[úzka] súvislosť“ v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia

33. Článok 8 nariadenia Brusel Ia stanovuje – popri všeobecnej právomoci v členskom štáte bydliska žalovaného (článok 4 ods. 1 nariadenia Brusel Ia) – aj osobitnú právomoc na základe vecnej súvislosti.

34. Podľa článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia osobu s bydliskom na území členského štátu, ak ide o jedného z viacerých žalovaných, možno tiež žalovať na súde podľa bydliska ktoréhokoľvek zo žalovaných, tzv. „ústredného žalovaného“. To však platí len vtedy, ak sú nároky navzájom „tak [úzko] súvisiace“, že je vhodnejšie o nich konať a rozhodnúť spoločne. Tým sa má predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach.

35. Podmienky, za ktorých môže existovať takáto úzka súvislosť, sa musia určiť s prihliadnutím na systematiku a ciele ustanovení nariadenia Brusel Ia.[19] To, či takáto [úzka] súvislosť medzi jednotlivými nárokmi v konkrétnom prípade existuje, musí potom posúdiť vnútroštátny súd.[20]

36. Ďalej najprv vysvetlím, že úzka súvislosť medzi žalobami existuje, ak sú materská spoločnosť a dcérska spoločnosť spoločne a nerozdielne zodpovedné za porušenie (pozri v tejto súvislosti oddiel 2). Následne objasním, prečo takáto úzka súvislosť spravidla existuje už aj vtedy, ak sa spočiatku uplatňuje len domnienka kontroly, t. j. ak materská spoločnosť priamo alebo nepriamo vlastní (takmer) celé základné imanie dcérskej spoločnosti, bez toho, aby bolo definitívne objasnené, či sú obe zodpovedné spoločne a nerozdielne alebo či je možné domnienku kontroly vyvrátiť (pozri v tejto súvislosti oddiel 3).

2. Spoločná a nerozdielna zodpovednosť materskej a dcérskej spoločnosti ako prípad uplatnenia článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia

37. Podľa odôvodnení 16 a 21 je cieľom článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia uľahčiť riadny výkon spravodlivosti, minimalizovať možnosť súbežných konaní, a tak predísť možnosti nezlučiteľných rozsudkov vydaných v samostatných konaniach.[21]

38. Samotné riziko odchylných rozsudkov v rôznych sporoch však na to nestačí. Táto odchýlka sa naopak musí týkať rovnakej skutkovej a právnej situácie.[22]

[19] Pokiaľ ide o článok 6 bod 1 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42) (ďalej len „ nariadenie Brusel I“): pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júla 2006, Reisch Montage (C-103/05, EU:C:2006:471, body 29 a 30); pozri tiež, pokiaľ ide o článok 6 bod 1 Bruselského dohovoru z roku 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32) (ďalej len „Bruselský dohovor“): rozsudok z 27. septembra 1988, Kalfelis (189/87, EU:C:1988:459, bod 10).

[20] Pokiaľ ide o článok 6 bod 1 nariadenia Brusel I, pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. júla 2012, Solvay (C-616/10, EU:C:2012:445, bod 23 a citovaná judikatúra).

[21] Rozsudok zo 7. septembra 2023, Beverage City Polska (C-832/21, EU:C:2023:635, bod 34). Pokiaľ ide o článok 6 bod 1 nariadenia Brusel I, pozri rozsudok z 12. júla 2012, Solvay (C-616/10, EU:C:2012:445, bod 19 a citovaná judikatúra).

[22] Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. septembra 2023, Beverage City Polska (C-832/21, EU:C:2023:635, bod 28). Pokiaľ ide o článok 6 bod 1 nariadenia Brusel I, pozri rozsudok z 27. septembra 2017, Nintendo (C-24/16 a C-25/16, EU:C:2017:724, bod 45 a citovaná judikatúra).

39. Článok 8 bod 1 nariadenia Brusel Ia sa preto uplatní, ak ide o viacerých žalovaných, na žalobu, ktorej cieľom je odsúdiť podniky, ktoré sa z geografického a časového hľadiska rôznym spôsobom zúčastnili na jedinom a pokračujúcom porušení článku 101 ZFEÚ konštatovanom rozhodnutím Komisie, aby spoločne a nerozdielne nahradili škodu. Za týchto okolností je skutková a právna situácia rovnaká, takže všetky dotknuté podniky môžu byť žalované v sídle ústredného žalovaného. [23]

40. Rovnaká skutková a právna situácia existuje tým skôr, ak sú materská aj dcérska spoločnosť spoločne a nerozdielne [24] zodpovedné za porušenie článku 102 ZFEÚ, lebo tvoria hospodársku jednotku, t. j. jeden a ten istý „podnik“. Aj v prejednávanej veci totiž existuje jednotná skutková situácia, a to porušenie, ktorého sa dopustila dcérska spoločnosť, ktoré sa pripisuje materskej spoločnosti (najmä na základe domnienky kontroly), ako keby sa ho dopustila sama. Žaloby voči materskej a dcérskej spoločnosti sa preto zakladajú na tých istých skutočnostiach, ktoré zakladajú zodpovednosť. Keďže predmetom oboch žalôb je rovnaké porušenie článku 102 ZFEÚ, právny stav je navyše rovnaký, pokiaľ ide o skutkový stav zakladajúci zodpovednosť. Preto existuje nebezpečenstvo nezlučiteľných rozsudkov, ak rôzne súdy rozhodnú o príslušnej zodpovednosti materskej, resp. dcérskej spoločnosti.

3. Význam domnienky kontroly pre uplatňovanie článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia

41. To však vyvoláva následnú otázku, či môže existovať úzka súvislosť v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia, aj keď ešte nebola stanovená spoločná zodpovednosť materskej a dcérskej spoločnosti za porušenie. Môže to tak byť najmä v prípade „stand alone“ žalôb, ktoré na rozdiel od „follow-on“ žalôb nemôžu byť založené na (záväznom) rozhodnutí orgánu na ochranu hospodárskej súťaže, či už Komisie (článok 16 ods. 1 nariadenia č. 1/2003), alebo vnútroštátneho orgánu (článok 9 smernice 2014/104). Spoločná zodpovednosť materskej a dcérskej spoločnosti môže byť navyše neistá aj v prípade, že existuje rozhodnutie orgánu na ochranu hospodárskej súťaže, ktoré však konštatuje porušenie zo strany len jednej zo zúčastnených spoločností. V prejednávanej veci teda spoločná zodpovednosť spoločností AB a Heineken nevyplýva z rozhodnutia gréckeho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže, keďže tento orgán zistil iba porušenie zo strany spoločnosti AB, pričom spoločnosť Heineken naopak nezahrnul do vyšetrovania. Preto existuje len „follow-on“ žaloba vo vzťahu k spoločnosti AB, ale nie vo vzťahu k spoločnosti Heineken.

42. Existuje za takýchto okolností úzka súvislosť medzi žalobami podanými proti materskej a dcérskej spoločnosti len vtedy, ak je rozhodujúci vplyv materskej spoločnosti nesporný alebo preukázaný v štádiu skúmania právomoci podľa článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia? Alebo sa toto ustanovenie uplatní aj vtedy, ak rozhodujúci vplyv síce nie je preukázaný, ale (vyvrátiteľne) sa predpokladá na základe domnienky kontroly, lebo materská spoločnosť priamo alebo nepriamo vlastní takmer celé základné imanie dcérskej spoločnosti? Má sa naopak odmietnuť úzka súvislosť v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia, ak materská spoločnosť predloží prvky na vyvrátenie domnienky kontroly?

[23] Pokiaľ ide o článok 6 bod 1 nariadenia Brusel I, pozri rozsudok z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, body 21 a 33).

[24] V Jenardovej správe je spoločná a nerozdielna zodpovednosť uvedená ako typický príklad existencie súvislosti medzi nárokmi voči jednotlivým žalovaným, pozri správu P. Jenarda o Dohovore z 27. septembra 1968 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES C 59, 1979, s. 1, 26).

43. Nižšie vysvetlím, prečo je podľa môjho názoru skutočnosť, z ktorej vychádza domnienka kontroly, že materská spoločnosť vlastní (takmer) celé základné imanie dcérskej spoločnosti, takou dôležitou indíciou existencie úzkej súvislosti medzi žalobami podanými proti materskej spoločnosti a dcérskej spoločnosti v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia, že na potvrdenie tejto úzkej súvislosti spravidla nie sú potrebné žiadne ďalšie indície [pozri v tejto súvislosti písm. a)]. Tento výklad neporušuje požiadavku predvídateľnosti súdu, ktorý má medzinárodnú právomoc [pozri v tejto súvislosti písm. b)]. Okrem toho zabezpečuje praktickú účinnosť článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia bez toho, aby mohlo byť žalobcovi vyčítané zneužívajúce správanie [pozri v tejto súvislosti písm. c)].

a) Vlastníctvo (takmer) celého podielu na základnom imaní ako dôležitá indícia v prospech existencie úzkej väzby

44. Nariadenie Brusel Ia výslovne neupravuje rozsah kontrolných povinností vnútroštátnych súdov pri preskúmaní ich medzinárodnej právomoci.[25] Ide pritom o aspekt vnútroštátneho procesného práva, ktorý nebol zjednotený nariadením Brusel Ia.[26] Uplatnením príslušných vnútroštátnych pravidiel však nesmie byť narušený potrebný účinok nariadenia.[27]

45. V tejto súvislosti Súdny dvor správne rozhodol, že súd, ktorému bola vec predložená, musí byť z dôvodu právnej istoty schopný jednoducho rozhodnúť o jeho vlastnej právomoci bez toho, aby bol povinný meritórne preskúmať vec samu.[28] V tomto štádiu súd, na ktorý bola podaná žaloba, neskúma ani prípustnosť, ani dôvodnosť žaloby, ale identifikuje výlučne väzby so štátom sídla súdu, ktoré odôvodňujú jeho právomoc podľa príslušného ustanovenia.[29] Vnútroštátne procesné predpisy však musia umožniť vnútroštátnemu súdu preskúmať otázku medzinárodnej právomoci s prihliadnutím na všetky informácie, ktoré má k dispozícii, prípadne vrátane námietok žalovaného.[30]

46. Skutočnosť, že materská spoločnosť vlastní takmer celé základné imanie dcérskej spoločnosti, takže sa uplatní domnienka kontroly, je dôležitou indíciou existencie úzkej súvislosti medzi žalobami podanými proti týmto spoločnostiam v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia.

47. V takomto prípade totiž existuje vysoká pravdepodobnosť spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti materskej a dcérskej spoločnosti za porušenie, ktorého sa dopustila dcérska spoločnosť. Je to preto, lebo domnienka kontroly je založená na predpoklade, že materská spoločnosť má rozhodujúci vplyv na hospodársku činnosť dcérskej spoločnosti, ak materská

[25] Pokiaľ ide o nariadenie Brusel I, pozri analogicky rozsudok z 10. marca 2016, Flight Refund (C-94/14, EU:C:2016:148, bod 58 a citovaná judikatúra).

[26] Pokiaľ ide o nariadenie Brusel I, pozri analogicky rozsudok z 28. januára 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 60).

[27] Pokiaľ ide o nariadenie Brusel I, pozri analogicky rozsudok z 10. marca 2016, Flight Refund (C-94/14, EU:C:2016:148, bod 58 a citovaná judikatúra).

[28] Rozsudok z 28. januára 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 61 a citovaná judikatúra).

[29] Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júna 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, bod 44 a citovaná judikatúra).

[30] Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júna 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, body 45 a 46 a citovaná judikatúra).

spoločnosť vlastní takmer celé základné imanie v dcérskej spoločnosti.[31] V tejto súvislosti, ako ukazuje dlhoročná judikatúra od rozsudku Akzo Nobel[32], je pre materskú spoločnosť tiež veľmi ťažké predložiť dôkaz o opaku potrebný na vyvrátenie domnienky.[33]

48. Súd preto s cieľom určiť existenciu úzkej súvislosti v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia nemusí skúmať skutočnosti a dôkazy, ktoré predložila materská spoločnosť na vyvrátenie domnienky kontroly. Nemusí ani skúmať, či táto spoločnosť skutočne vykonávala rozhodujúci vplyv na dcérsku spoločnosť. To je naopak relevantné až v súvislosti s dôvodnosťou žaloby.

49. Domnienka kontroly sa preto v rámci právomoci nemá uplatňovať ako taká v nezmenenej podobe. Pravidlo právomoci stanovené v článku 8 bode 1 nariadenia Brusel Ia totiž nevyžaduje, aby materská spoločnosť vykonávala rozhodujúci vplyv na dcérsku spoločnosť, ale predpokladá len úzku súvislosť medzi žalobami. Až pri skúmaní dôvodnosti sa musí preukázať rozhodujúci vplyv materskej spoločnosti na hospodársku činnosť dcérskej spoločnosti, aby bolo možné vyvodiť zodpovednosť materskej spoločnosti, takže až vtedy prichádza do úvahy domnienka kontroly ako taká a ňou spôsobené prenesenie dôkazného bremena.

50. Skutočnosť, že materská spoločnosť vlastní takmer celé základné imanie dcérskej spoločnosti, na jednej strane vo veci samej vedie k tomu, že sa predpokladá rozhodujúci vplyv materskej spoločnosti, a na druhej strane z hľadiska právnych predpisov týkajúcich sa právomoci spôsobuje, že existuje úzka súvislosť medzi žalobami podanými proti materskej spoločnosti a dcérskej spoločnosti.

51. Preto tiež nemôže uspieť námietka, že domnienka kontroly je pri skúmaní právomoci nevyvrátiteľná, ak by sa pri tomto skúmaní použila na odôvodnenie existencie úzkej súvislosti v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia. V rámci právomoci sa totiž skúma iné kritérium. O tom, či skutočne existuje rozhodujúci vplyv, sa pri skúmaní právomoci vôbec nemá rozhodovať.

b) Predvídateľnosť súdu, ktorý má medzinárodnú právomoc

52. Tento výklad je v súlade so zásadou právnej istoty. Táto zásada vyžaduje, aby pravidlo osobitnej právomoci bolo vykladané tak, aby umožnilo bežne informovanému žalovanému rozumne predpokladať, na akom súde, okrem súdu štátu jeho bydliska, môže byť žalovaný.[34] Vnútroštátny súd, ktorému bola vec predložená, navyše z dôvodu právnej istoty musí jednoducho rozhodnúť o jeho vlastnej právomoci bez toho, aby bol povinný meritórne preskúmať vec samu.[35]

53. K nepredvídateľnosti právomoci nevedie, ak sa na účely úzkej súvislosti vyžadovanej v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia v prípade, o aký ide v prejednávanej veci, pokladá za dostatočné, že materská spoločnosť priamo alebo nepriamo vlastní (takmer) celé základné imanie dcérskej spoločnosti. Je to preto, lebo pre žalované spoločnosti (materskú a dcérsku) ide o jasné a jednoduché kritérium, ktoré si ľahko dokážu overiť ony, ako aj súd, na ktorý bola podaná žaloba.

[31] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 27. januára 2021, The Goldman Sachs Group/Komisia (C-595/18 P, EU:C:2021:73, body 32 a 35).

[32] Rozsudok z 10. septembra 2009, Akzo Nobel a i./Komisia (C-97/08 P, EU:C:2009:536, bod 54 a nasl.).

[33] Pozri rozsudky z 29. septembra 2011, Arkema/Komisia (C-520/09 P, EU:C:2011:619, bod 37 a nasl.), a z 8. mája 2013, Eni/Komisia (C-508/11 P, EU:C:2013:289, bod 68).

[34] Pokiaľ ide o článok 6 bod 1 nariadenia Brusel I, pozri rozsudok z 13. júla 2006, Reisch Montage (C-103/05, EU:C:2006:471, body 24 a 25).

[35] Rozsudky z 3. júla 1997, Benincasa (C-269/95, EU:C:1997:337, bod 27), a z 28. januára 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 61).

54. Iná situácia by nastala, ak by sa na zdôvodnenie právomoci musel preukázať rozhodujúci vplyv materskej spoločnosti na obchodnú činnosť dcérskej spoločnosti. To by si už v tomto štádiu konania vyžadovalo komplexné a niekedy zložité preskúmanie a posúdenie skutočností a dôkazov, ktorých výsledok by práve nebol ľahko predvídateľný pre účastníkov konania v zmysle odôvodnenia 15 nariadenia Brusel Ia. Bolo by to na úkor poškodeného žalobcu, ktorý znáša riziko, že žaloba bude zamietnutá ako neprípustná.

55. Podľa môjho názoru nie je pre dostatočnú predvídateľnosť potrebné ani to, aby bola záväzným rozhodnutím Komisie predtým konštatovaná spoločná a nerozdielna zodpovednosť materskej a dcérskej spoločnosti za prípadné uložené pokuty. To, či sa ustanovenie o právomoci uplatní v kontexte *private enforcement*, ktoré poškodenému uľahčuje presadzovanie práv, nemôže závisieť od toho, či Komisia predtým začala konať.

56. Navyše práve v prípade, že v dôsledku rozhodnutia Komisie porušenie nie je záväzne stanovené vo všetkých členských štátoch v súlade s článkom 16 ods. 1 nariadenia č. 1/2003, existuje riziko nezlučiteľných rozsudkov, ak by o nárokoch na náhradu škody voči materskej a dcérskej spoločnosti rozhodovali rôzne súdy. Ak – ako v prejednávanej veci – vnútroštátny orgán na ochranu hospodárskej súťaže predtým rozhodol, že existuje zodpovednosť (minimálne dcérskej spoločnosti), toto rozhodnutie je v súlade s článkom 9 ods. 1 smernice 2014/104 záväzné len pre súdy dotknutého členského štátu, zatiaľ čo súdy iných členských štátov, ako napríklad holandské súdy v prejednávanej veci, to musia zohľadniť len ako dôkaz *prima facie* (článok 9 ods. 2 smernice 2014/104).

57. V tejto súvislosti existuje riziko nezlučiteľných rozsudkov, ak by žaloby podané proti materskej a dcérskej spoločnosti prejednávali rôzne súdy členských štátov, a to tak v súvislosti s predchádzajúcou otázkou, či vôbec došlo k porušeniu, ako aj v súvislosti s nadväzujúcimi otázkami týkajúcimi sa pripísania a rozsahu zodpovednosti.

c) Neexistencia neoprávneného použitia, resp. neexistencia zneužitia právomoci

58. Vyššie uvedený výklad článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia umožňuje jednoduché preskúmanie právomoci. Poškodenému tiež uľahčuje procesné presadzovanie jeho nárokov na náhradu škody, a to práve preto, lebo z hmotnoprávneho hľadiska je pravdepodobné, že materská a dcérska spoločnosť sú spoločne a nerozdielne zodpovedné na základe domnienky kontroly.

59. Zneužívajúci postup žalobcu alebo zneužitie právomoci by prichádzali do úvahy len vtedy, ak je žaloba podaná proti ústrednému žalovanému zjavne neprípustná alebo nedôvodná, a preto môže byť jej jediným cieľom vyňať druhého žalovaného z právomoci súdu štátu, v ktorom má bydlisko.[36] V prípade existencie úzkej súvislosti v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia možno o určení takéhoto zneužitia uvažovať len vo výnimočných prípadoch, a to len v prípade dostatočných indícií, ktoré mu umožnia dospieť k záveru, že žalobca umelo vytvoril alebo zachoval podmienky uplatnenia uvedeného ustanovenia.[37] Na to nestačí, že sa žaloba podaná proti ústrednému žalovanému (prípadne) zdá byť neopodstatnená. Naopak je potrebné, aby bola v okamihu svojho podania zjavne neopodstatnená alebo umelo vytvorená, alebo aby na nej

[36] Pokiaľ ide o článok 6 bod 1 nariadenia Brusel I, pozri analogicky rozsudok z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, bod 27 a citovaná judikatúra), a pokiaľ ide o článok 6 bod 1 Bruselského dohovoru, pozri tiež: rozsudok z 27. septembra 1988, Kalfelis (189/87, EU:C:1988:459, bod 9).

[37] Pokiaľ ide o článok 6 bod 1 nariadenia Brusel I, pozri analogicky rozsudok z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, bod 29).

žalobca nemal žiadny skutočný záujem.[38] To by bolo predstaviteľné, ak napriek domnienke kontroly vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu zjavne neexistuje rozhodujúci vplyv materskej spoločnosti na dcérsku spoločnosť, a preto je spoločná zodpovednosť materskej spoločnosti od začiatku vylúčená. Mohlo by to tak byť len v zriedkavých výnimočných prípadoch.

60. Ak poškodený žaluje aj grécku dcérsku spoločnosť v sídle holandskej materskej spoločnosti, čím grécku dcérsku spoločnosť vyjme z právomoci gréckych súdov, nejde o takéto zneužitie. Ak majú žalovaní bydlisko v rôznych členských štátoch, článok 8 bod 1 nariadenia Brusel Ia umožňuje žalobcovi vybrať si súd, na ktorom podá žalobu.[39] Táto možnosť voľby znamená, že žalobca môže súdny spor sústrediť na súd, ktorý najlepšie vyhovuje jeho záujmom.[40]

61. Preto nie je relevantné ani to, či existuje užšia súvislosť s inou právomocou, napríklad preto, lebo k porušeniu došlo výlučne na gréckom trhu s pivom a v rozhodnutí gréckeho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže je ako jeho pôvodca uvedená len grécka dcérska spoločnosť. Cieľom ustanovení o právomoci totiž v zásade nie je nájsť[41] *najužšiu* väzbu, ale len *úzku* väzbu, ktorá je v prejednávanej veci už zaručená kritériom „[úzkej] súvislosti“ v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia. Potvrdzuje to odôvodnenie 16 nariadenia Brusel Ia, podľa ktorého okrem bydliska žalovaného musia byť k dispozícii *aj* alternatívne kritériá právomoci založené na úzkej väzbe medzi súdom a žalobou.

C. O druhej otázke

62. Druhou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či v prípade, že materská spoločnosť popiera, že by vykonávala rozhodujúci vplyv na hospodársku činnosť dcérskej spoločnosti, stačí na to, aby sa vo vzťahu k dcérskej spoločnosti predpokladala právomoc podľa článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia, že existenciu takéhoto vplyvu nemožno vopred vylúčiť.

63. Už z úvah, ktoré som uviedla v bode 48 a nasl. vyššie, vyplýva, že na druhú prejudiciálnu otázku treba odpovedať kladne, ak sú – tak ako v tomto prípade – splnené podmienky domnienky kontroly. Je to totiž mimoriadne dôležitá indícia v prospech uznania „[úzkej] súvislosti“, ktorá zakladá právomoc v zmysle článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia a môže byť vyvrátená len vo výnimočných prípadoch.

V. Návrh

64. Preto navrhujem, aby Súdny dvor na obe prejudiciálne otázky, ktoré položil Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko), odpovedal spoločne takto:

V rámci žalôb o náhradu škody založených na porušení práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže musí súd v mieste sídla materskej spoločnosti pri skúmaní svojej právomoci podľa článku 8 bodu 1 nariadenia Brusel Ia vo vzťahu k dcérskej spoločnosti so sídlom v inom členskom štáte považovať

[38] Pokiaľ ide o článok 6 bod 1 nariadenia Brusel I, pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mengozzi vo veci Freeport (C-98/06, EU:C:2007:302, bod 66).

[39] Pokiaľ ide o článok 6 nariadenia Brusel I, pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mengozzi vo veci Freeport (C-98/06, EU:C:2007:302, bod 52), a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jääskinen vo veci CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2014:2443, bod 89).

[40] Pokiaľ ide o článok 6 nariadenia Brusel I, pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mengozzi vo veci Freeport (C-98/06, EU:C:2007:302, bod 52), a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jääskinen vo veci CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2014:2443, bod 89).

[41] Výnimka z tohto pravidla platí len pre skutkové okolnosti týkajúce sa výlučnej právomoci. O tie však v prejednávanej veci nejde.

skutočnosť, že materská spoločnosť priamo alebo nepriamo vlastní (takmer) celé základné imanie dcérskej spoločnosti, za dôležitú indíciu v prospech existencie úzkej súvislosti medzi žalobami podanými proti týmto spoločnostiam. Na konštatovanie existencie takejto úzkej súvislosti preto spravidla nie sú potrebné žiadne ďalšie indície.